ಬೆಂಗಳೂರು ಗಾಯನ ಸಮಾಜದ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ

ಗಾಯನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

GAYANA SAMRAJYA

Monthly Magazine of Bangalore Gayana Samaja

Volume: XXX | **Issue No.: 1** | **Pages : 16** | **JANUARY-2012** | **Rs : 2/-**

ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ದಿನಾಚರಣೆ

ದಿನಾಂಕ 12–02–2012 ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9ಘಂಟೆಗೆ

ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ದಿನಾಚರಣೆ

ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜ–ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಆರಾಧನೆ

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9.00 ಘಂಟೆಗೆ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಅಭಿಷೇಕ

11.00 ಘಂಟೆಗೆ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಪಂಚರತ್ನ ಕೃತಿಗಳ ಗೋಷ್ಠಿಗಾನ

ಮಹಾಮಂಗಳಾರತಿ–ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗ

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಗತ–ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ

On Sunday 12th February 2012

VAGGEYAKARAS ARADHANA

9 am : Pooja & Abhishekha

11 am. : Pancharathna Kruti Goshti Gayana

12 Noon : Maha Mangalarathi and Lunch

All are Welcome-Participate in Large number

THE BANGALORE GAYANA SAMAJA

Sri Krishnarajendra Road, Bangalore -4

ವಿವಾದಿ ರಾಗಗಳು

ಗಾನಕಲಾಭೂಷಣ ಡಾ|| ಟಿ. ಶಚೀದೇವಿ, ಸಂಗೀತ ವಿದುಷಿ,
ನಿವೃತ್ತ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಮಹಾರಾಣಿ ಕಲಾಕಾಲೇಜು–ಬೆಂಗಳೂರು

ವಿವಾದಿ ರಾಗಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಚತುರ್ದಂಡಿ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ಕನ್ನಡಿಗ ವೆಂಕಟಮುಖಿ ಯವರಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಆತ ಗಾಯನ ಚತುರ, ವೀಣಾವಾದಕ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಹೀಗೆ 72 ಮೇಳಗಳು ರಚಿತವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಅವುಗಳೇ ರಾಗಗಳಾದವು.

ಈ 72 ಮೇಳಗಳ ರಚನೆಗೆ ಸ್ವರಗಳೇ ಆಧಾರ. ಅದರಲ್ಲೂ 12 ಸ್ವರ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು 16 ಸ್ವರಗಳು. ಈ ಸ್ವರಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಅವೇ ವಾದಿ, ಸಂವಾದಿ, ಅನುವಾದಿ, ವಿವಾದಿ ಸ್ವರಗಳು. ಭರತನು ಷಡ್ಜ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ವೀಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ಧ್ರುವ ವೀಣೆ ಮತ್ತು ಚಲವೀಣೆಗಳೆಂಬ ಎರಡು ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಷಡ್ಜ ಗ್ರಾಮದ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಶೃತಿಮಾಡಿ, ಚಲವೀಣೆಯ ಪಂಚಮವನ್ನು ಒಂದು ಶೃತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ತಿಶ್ರುತಿ ರಿಷಭಕ್ಕೂ ಚ್ಯುತ ಪಂಚಮ ಅಥವಾ ವಿಕೃತ ಪಂಚಮಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ಸಂವಾದಿಯಾದ ಸಮಭಾವದಲ್ಲಿ ನುಡಿಸಿದಾಗ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಚ್ಯುತ ಪಂಚಮವಾದರೂ, ಚ್ಯುತ ಪಂಚಮ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧವು ವಿವಾದಿ. ಹೀಗೆ ಈ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ವಿವಾದಿತ್ವವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ತ್ರಯೋದಶ ಲಕ್ಷಣ ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚತುಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಮತಂಗಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ರಾಗ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವುದು ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ. ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವನ ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಕಲ್ಲಿನಾಥನ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಗಳ ಅಂತರವಿರುವ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾದಿಸ್ವರ ವಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿವಾದಿಸ್ವರ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸ್ವರದ ಅಂತರ. ಈ ವಿವಾದಿತ್ವವು ರಿಗ ಮತ್ತು ದನಿ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಕಲಿ ನಿಸ ಮತ್ತು ಮ ಪ (ಪ್ರತಿಮಧ್ಯಮ)ಗಳಿಗೆ ಚತುಶ್ರುತಿ ರಿಷಭ ಸಾಧಾರಣ ಗಾಂಧಾರ ಹಾಗೂ ಚತುಶ್ರುತಿ ಧೈವತ ಕೈಶಿಕಿ ನಿಷಾದಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಸ ಪ ಗಳು ನಿರ್ಧಾರಿತ ವಾದಿ ಸ್ವರಗಳು. ಚತುಶ್ರುತಿ ರಿಷಭ ಮತ್ತು ಧೈವತಗಳು ಅನುವಾದಿ ಸ್ವರಗಳು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರದ ಅಂತರವನ್ನು ವಿವಾದಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿವಾದಿ ರಾಗಗಳು ರಿಗ ದನಿ ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ರಿಷಭ ಶುದ್ಧ ಗಾಂಧಾರ, ಶುದ್ಧ ಧೈವತ, ಶುದ್ಧ ನಿಷಾದ, ಷಟ್‌ಶ್ರುತಿ ರಿಷಭ, ಅಂತರಗಾಂಧಾರ. ಷಟ್‌ಶ್ರುತಿ ಧೈವತ ಕಾಕಲಿನಿಷಾದಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ವಾದಿರಾಗಗಳು, ಸಂವಾದಿರಾಗಗಳು, ಅನುವಾದಿರಾಗ ಗಳೆಂದು ಯಾವ ರಾಗವನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುವುದುದಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಘನರಾಗಗಳಾದ ನಾಟ, ಗೌಳ, ವರಾಳಿ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ವಾದಿ ಮತ್ತು ವಿವಾದಿ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರವು ವಿವಾದಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅವು ವಿವಾದಿ ರಾಗಗಳಲ್ಲ.

ಸಂವಾದಿ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಪಂಚಮಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಏಕಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ದ್ವಿಶ್ರುತಿ ಅಂದರೆ– ಒಂದು ಸ್ವರ ಅಂತರವಿರುವ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ವಿವಾದ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ವಾದಿ ಸ್ವರವಾದ ಷಡ್ಜಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಏಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿಶ್ರುತಿಗಳ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸ್ವರದ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ವಿವಾದಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ, ಅನುವಾದಿ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸ್ವರದ ಅಥವಾ ಏಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿಶ್ರುತಿಗಳ ಅಂತರಕ್ಕೆ ವಿವಾದಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಅಂತರ ಗಾಂಧಾರ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಮಧ್ಯಮ, ಚ.ದೈ ಮತ್ತು ಕೈ.ನಿ. ಚ.ರಿ. ಮತ್ತು ಸಾ.ಗಾಂ. ಗಳು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿವಾದಿ ಮೇಳಗಳೆಷ್ಟು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 40 ಮೇಳಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ 12 ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಚಕ್ರದ 1ನೆಯ ಮತ್ತು 6ನೆಯ ಮೇಳಗಳು ವಿವಾದಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 24 ಮೇಳಗಳು. 12 ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ 4 ಮೇಳಗಳು, ಆರನೆಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ 4 ಮೇಳಗಳು ಏಳನೆಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ 4 ಮೇಳಗಳು,

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ 4 ಮೇಳಗಳು ಒಟ್ಟು 16 ಮೇಳಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಈ ರೀತಿ 24+16=40 ವಿವಾದಿ ಮೇಳಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿವಾದಿ ಸ್ವರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಸ್ವರವು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಕೆಲವು ವಿವಾದಿ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಆಹತ, ಪ್ರತ್ಯಾಹತ, ಸ್ಫುರಿತ, ಕಂಪಿತಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಚಿತ ವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಾಂಗ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಂಗ ಸ್ವರ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಸಂಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವಾದಿತ್ವ ವನ್ನು ಸಂವಾದಿಭಾವದ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸ ಬಹುದು. ಲಕ್ಷ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಉದಾ:ಮೊದಲ ಮೇಳ ಕನಕಾಂಗಿ. ಶರಣು ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ, ಮಿಶ್ರ ಛಾಪು, ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ. 36ನೇ ಚಲನಾಟ ಜನ್ಯವಾದ ನಾಟರಾಗದ ಸ್ವರೂಪ. ಸ್ವಾಮಿನಾಥ ಪರಿಪಾಲಯ ದೀಕ್ಷಿತರು 37ನೇ ಮೇಳ ಸೌಗಂಧಿನಿ (ಸಾಲಗ) ಕಾಮ ಕೋಟಿ ಪೀಠವಾಸಿನಿ ಆದಿತಾಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೃತಿ.

ಪರಮಾತ್ಮುಡು ವಾಗಧೀಶ್ವರಿ. 34ನೇ ಮೇಳ ಆದಿತಾಳ, ತ್ಯಾಗರಾಜ. ಬ್ರೋವರಾದ ವರುಣಪ್ರಿಯ 24ನೇ ಮೇಳ, ಆದಿತಾಳ, ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾ ಚಾರ್ಯರು ಈ ಎರಡು ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಂಗಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಾಂಗಕ್ಕೂ ಇರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಾದಿತ್ವದ ನಿರೂಪಣೆ, ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ.

ನಭೋಮಣಿ : ಜನ್ಯರಾಗ ನಾಯೆಡವಂಚನ–ಆದಿ, ತ್ಯಾಗರಾಜ. ಕಡೆಯದಾಗಿ 72ನೇ ಮೇಳ. ರಸಮಂಜರಿ (ರಸಿಕಪ್ರಿಯ) ಶೃಂಗಾರ ರಸಮಂಜರೀಂ ಶ್ರೀಕಾಮಾಕ್ಷೀಂ. ತಿಶ್ರಏಕ ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು.

ಗಾಯಕರಾಗಲಿ, ವಾದಕರಾಗಲಿ ವಿವಾದಿ ರಾಗಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ, ಆ ರಾಗಗಳ ಸ್ವರೂಪ ವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಆಯಾ ರಾಗದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಸ್ವರ ಸಂಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ವಿವಾದಿ ರಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿದರೆ ವಿವಾಧಿ ರಾಗಗಳು ದೋಷಮುಕ್ತವಾಗುವುದು.

With Best Compliments From :

SRI ACHUTHA RAO PADAKI

BANGALORE

With Best Compliments From :

Smt. SHAKUNTHALA SHANKARANARAYANA

BANGALORE

ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಸಂಗೀತ

–ಪಿ.ಎಲ್. ರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೊದಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮೆಕೋರುತ್ತಾ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನನ್ನಂತಹ ಹವ್ಯಾಸಿ ಸಹ ಸದಸ್ಯರ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಯಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಜೀವನವಿರಲಿ, ಸಂಸಾರದ ಭಾರ ಲಘು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಂದಿ ಗುಳಿಯುವ ಕೆಲಸದಭಿರುಚಿಗಳಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಶ್ಯ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಂಬಿದ್ದ ನಾನು 1999ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದಾಗ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಣಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ತುಸು ಚುಟುಕಾಗಿಸಿ ಬರೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತವನ್ನಾರಿಸಿದುದು. ಆದರೆ ಗುರುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ "**ಲಂಬೋದರಲಕುಮಿಕರ**" ದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಹಾಡುವ ಪ್ರಾಯ ದಾಟಿದ್ದು ತಾಳ್ಮೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದಾದ ಗಾಯನ ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆದು ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲರ ಕಛೇರಿ ಕೇಳ ಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಂತರದ 2–3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಗಾಯಕರು, ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೊಪ್ಪುವ ರಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅರಿವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಸಿದೆ. ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ವಿಧಾನ ವೆಂದರೆ ಆಲಾಪನೆಯ ಹಾಡಿನಿಂದ ರಾಗ, ತನ್ಮೂಲಕ ಗಾಯಕನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಎಲ್ಲ ರಾಗ, ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರು ಮನಸಿಗೊಪ್ಪುವುದು ಒಬ್ಬ ಹವ್ಯಾಸಿಗನಿಗಂತೂ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಆರಿಸಿದ ಕೆಲವೇ ರಾಗಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಸಿದೆ. ಚೆನ್ನೈ ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರವಿದ್ದು ರಾಗ ಕೃತಿ ಕೈಪಿಡಿ ತಂದು ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗ ಗುರುತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಸನ್ 2004ರ ಸಮಯ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ದಿನವಹಿ ಏಳು ತಾಸು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸಾರ ಆರಂಭವಾದ ದಿನದಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ಆಲಿಸುವುದು; ಅಲ್ಲದೆ 2GB ಮಿತಿಯ ಸೋನಿ ಧ್ವನಿಗ್ರಾಹಕ ಉಪಕರಣ ಕೊಂಡು ರೇಡಿಯೋ, ದೃಶ್ಯ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಸಭೆಗಳಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿನ ಹಾಡುಗಳ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ 700 ನಿಮಿಷದ ಆರೆಂಟು ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ವಿಷಯ ಸೂಚಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇವುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟಿದೆ.

ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿ ಆರಿಸಿದ ರಾಗ ಗಳೆಂದರೆ ಶಂಕರಾಭರಣ, ಕಾಂಭೋಜಿ, ಭೈರವಿ, ಕರಹರ ಪ್ರಿಯ, ಕಲ್ಯಾಣಿ,. ಆನಂದಭೈರವಿ, ಆಭೇರಿ, ದೇವ ಗಾಂಧಾರಿ, ಸಾರಮತಿ, ರೀತಿಗೌಳ, ಕಾಪಿ, ದ್ವಿಜಾವಂತಿ, ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿ, ಮಕಟಿರಂಗು, ಖಮಾಚ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಸಮಯ ನನಗೆ ಮನದಟ್ಟಾದ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು. 1) ಹಾಡಿನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನುಭವ ವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲ ಕಲಾವಿದರ ಕಂಠದಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರತಿ ರಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಇಂಪುತನ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. 2) ಅಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಜಾಸ್ತಿ ರಾಗಗಳು ನನ್ನ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರತೊಡಗಿದವು. **ಉದಾ.** : ತೋಡಿ, ಷಣ್ಮುಗ ಪ್ರಿಯ, ಮಧ್ಯಮಾವತಿ, ಶ್ರೀ, ಅಠಾಣ, ಶಹನಾ, ಬಿಲಹರಿ, ಮುಖಾರಿ, ಮೋಹನ, ಕನ್ನಡಗೌಳ, ಯದುಕುಲ ಕಾಂಭೋಜಿ, ಆಂದೋಳಕ, ಶುದ್ಧಧನ್ಯಾಸಿ, ಕೇದಾರ ಗೌಳ, ಝುಂಝೂಟಿ, ಬೃಂದಾವನ ಸಾರಂಗ, ಸಿಂಧು ಭೈರವಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಚಿತ ರಾಗಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಜನಕರಾಗ, ಸ್ವರ ರಾಗ ಲಕ್ಷಣ, ತಾಳವಿನ್ಯಾಸಗಳು–ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವಿಶೇಷ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲವೆಂದೊಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ಇವೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಈಗ ತುಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ರೇಡಿಯೋ, ಗಣಕಯಂತ್ರದಿಂದ ಧ್ವನಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸೋಸಿ–ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಆಲಾಪನೆ, ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ, ಸಂಗತಿ, ನೆರವಲ್ ಮತ್ತು ತನಿ– ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ 4000 ನಿಮಿಷದ ಸಂಗ್ರಹಣದಿಂದ ಬೇಕಾದುದನ್ನಾಲಿಸುತ್ತಾ ಸಂತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಸಮಯ ಕಳೆಯಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಸಂಗೀತವು ವಿವಿಧ ರೋಗಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸಾಧನವೆಂದು ಕೆಲಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ವಾದ. ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಬ್ಬ ಸಲಹೆಗಾರನಾದ ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಪ್ರಕಾರ ಅಕಾರಣವಾದ ತಲೆನೋವು, ಬೇಸರ, ಆಲಸ್ಯ ಮತ್ತು ಖಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತ ನಿವಾಳಿಸಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಹ್ಲಾದಕರವಾಗಿಸಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಮಧು ಮೇಹರೋಗ, ರಕ್ತದೊತ್ತಡ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಮೆದುಳು ಯಾ ಜಠರದಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣು–ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಗುಣಪಡಿಸುವುದೆಂಬುದು ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ.

ಗಾಯಕ ವೀಣಾವಾದಕ ಡಾ|| ಆರ್. ಗಣೇಶ್

ಡಾ|| ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ರವರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಗ್ಗೇಯ ಕಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಕವಿಕುಂಜಾರ ಭಾರತಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ 72 ಮೇಳಕರ್ತ ರಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೋಟೇಶ್ವರ ಐಯ್ಯರ್‌ರವರ ಪರಂಪರಗೆ ಸೇರಿದವರು. ತಮ್ಮ 10ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ದ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಆರಂಭಿಸಿದ ಇವರು ಹಾಲಿ ವಿ|| ಓ.ಎಸ್. ತ್ಯಾಗರಾಜನ್‌ರವರ ಬಳಿ ಸಂಗೀತಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಯನದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ದ ಕಾರೈಕುಡಿ ಸಾಂಬಶಿವ ಅಯ್ಯರ್ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವೀಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಜನ್ ಹಾಡುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ಸೀತಾಲಪತಿ ಸುಂದರ ರಾಜ ಭಾಗವತರ್ ಬಳಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿ|| ಮಹಾರಾಜಪುರಂ ಸಂತಾನಂ ರವರ ಹಲವಾರು ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಗಾಯನ ನೀಡಿದ್ದು ಇವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಲವಾರು ಖ್ಯಾತವೆತ್ತ ಸಭಾಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಹಲವಾರು ಧ್ವನಿಸುರಳಿ ಹಾಗೂ ಅಡಕ ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಇನ್ರೆಕೊ, ಕೀರ್ತನ, ಚಾರಂಗಿ ಹಾಗೂ ಎ.ವಿ.ಎಂ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ "ದಯೆ ತೋರು ದೇವ" ಎಂಬ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ದೇವರನಾಮವು ಶ್ರೋತೃಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇವರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ "ಎ" ಶ್ರೇಣಿಯ ಕಲಾವಿದರು.

ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿ ನೀಡಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಬಿರುದುಗಳು ಸಂದಾಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. "ಸಂಗೀತ ಚಿಂತಾಮಣಿ" "ಯುವಕಲಾ ಭಾರತಿ", "ಜ್ಞಾನ ಸಂಗೀತಾಮಣಿ" "ಇಸೈ ಅರಸರ್" ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪ್ರಸಕ್ತ, ಗುರು ಮಹಾರಾಜಪುರಂ ಸಂತಾನಂ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚೆನ್ನೈನ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗೆ ಮಹಾರಾಜಪುರಂ ಸಂತಾನಂ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಶ್ರಮ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಶುವೈಧ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೇವೆ ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಪ್ರೊ|| ರಾ. ವಿಶೇಶ್ವರನ್ ಅವರಿಗೆ ಟ್ಯಾಗೋರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುರಸ್ಕಾರ

ಗುರುದೇವ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಅವರ 150ನೇ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಗೆಂದೇ ಹಲವು ಹಿರಿಯ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಾ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ದ್ವಾರಾ ಈ ವರ್ಷ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ "**ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ**" ಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವೈಣಿಕ, ಗಾಯಕ, ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರ, ಚಿಂತಕ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ನಗರದ ಸಂಗೀತ ಚೂಡಾಮಣಿ, ನಾದನಿಧಿ, ವೀಣಾವಾದನ ತತ್ವಜ್ಞ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದುಗಳ ಸರಮಾಲೆ ಯನ್ನೇ ಧರಿಸಿದ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ, ರಾಜ್ಯ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾನ್ **ಪ್ರೊ|| ರಾ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ್** ಅವರನ್ನು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ನೀಡುವ ಕಲಾ ಪ್ರತಿಭಾ ಪುರಸ್ಕಾರದ ತತ್ಸಮವಾದ ಗೌರವ ಪುರಸ್ಕಾರವಿದು.

ಪುರಸ್ಕೃತರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ತಾಮ್ರಪತ್ರ, ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಗಳ ನಗದನ್ನು ಪಡೆಯಲಿದ್ದಾರೆ.

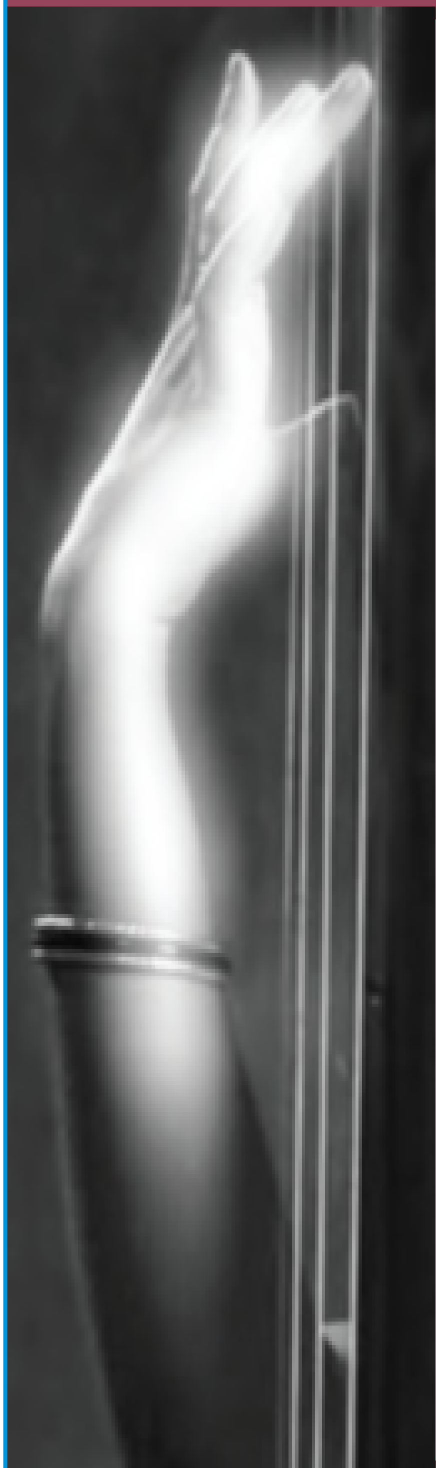

Bharatiya Saamagaana Sabha presents

RaGa SaMBHRaMa

A festival of ragas

1st-5th February, 2012
Chowdiah Memorial Hall
Bangalore

Raga Sambhrama-
A presentation of 14 ragas
in Carnatic and Hindustani forms
by leading national and regional artistes

No entry fee. All are welcome.

BHARATIYA
SAAMAGAANA SABHA
Give expression to your soul

No 8, 4th Main Road, Chamarajpat, Bangalore-560 018
Ph : 080-2661 3477, Mob. : 99459 16793/94
e-mail : bharatiyasamagana@yahoo.com

Schedule of Concerts

01.02.2012

06.00 p.m.-Abhishek Raghuram
Raga Shanmukhapriya

07.00 p.m.-Shashank Subramanyam
Raga Sarasangi

08.00 p.m.- P Unnikrishnan
Raga Kirvani

02.02.2012

06.00 p.m.-R K Padmanabha
Raga Shulini

07.00 p.m.-Jayatheerth Mevundi
Raga Darbari Kanada

08.00 p.m.-Kumaresh-Ganesh
Raga Mohana

03.02.2012

06.00 p.m.-Rudrapatnam Brothers
Raga Thodi

07.00 p.m.-Mysore Nagaraj &
Dr. Manjunath
Raga Hindolam

08.00 p.m.-Sreevalsan Menon
Raga Anandabhairavi

04.02.2012

06.00 p.m.- R.K. Padmanabha (Mysore)
Raga Shankarabharanam

07.00 p.m.- Malladi Brothers
Raga Karaharapriya

08.00 p.m.- Priya Sisters
Raga Kalyani

05.02.2012

10.00 a.m.- Ravikiran & 10 Disciples
Saint Thyagarajyotsava
Pancharatna Krithis

11.30 a.m.- M.S. Sheela
Purandara Aradhane
Devarnamas

05.30 p.m.- 2nd Saamagaana Mathanga
Award Presentation
Padmabhushan Dr. R.K. Srikantan

07.00 p.m.-Ranjani-Gayathri
Raga Kamboji

08.00 p.m.- Dr. Nithyashree Mahadevan
Raga Bhairavi

PROGRAMME FOR THE MONTH OF JANUARY 2012

DEVATHA SREERAMIAH SETTY AND DEVATHA MUNILAKSHAMMA ENDOWMENT AND SMT. H. KAMALAMMA & SRI H. RAMACHANDRA RAO MEMORIAL ENDOWMENT

On Sunday 26th February 2012 at 5.00 p.m.

MUSIC CONCERT

Vid. Dr. R. Ganesh	.....	Vocal
Vid. B.K. Raghu	.....	Violin
Vid. M.T. Raja Kesari	.....	Mrudanga
Vid. Dayananda Mohite	.....	Ghata

ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ದೇವತಾ ಶ್ರೀರಾಮಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು
ದೇವತಾ ಮುನಿಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ದತ್ತಿ ಹಾಗೂ
ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಮ್ಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಚ್. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್ ಸ್ಮಾರಕ ದತ್ತಿ
26ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 2012ನೇ ಭಾನುವಾರ ಸಂಜೆ 5 ಘಂಟೆಗೆ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿ

ವಿದ್ವಾನ್ ಡಾ॥ ಆರ್. ಗಣೇಶ್	....	ಗಾಯನ
ವಿದ್ವಾನ್ ಬಿ.ಕೆ. ರಘು	....	ಪಿಟೀಲು
ವಿದ್ವಾನ್ ಎಂ.ಟಿ. ರಾಜಕೇಸರಿ	....	ಮೃದಂಗ
ವಿದ್ವಾನ್ ದಯಾನಂದ ಮೋಹಿತೆ	....	ಘಟ

Sunday 25th March 2012 5.00 p.m

Vid. Sangeetha Shivakumar	-	Vocal
Vid. Nalina Mohan	-	Violin
Vid. Anoor Ananthakrishna Sharma	-	Mrudanga
Vid. Bharadwaj Satavalli	-	Morcing

Sunday 15th April 2012 5.00 p.m.

Vid. Ashwini K. Varaghur	-	Flute
Vid. Jyothsna Manjunath	-	Violin
Vid. Ranjani Venkatesh	-	Mrudanga
Vid. Bhagyalakshmi Krishna	-	Morcing

RNI Regn.No. KARBIL/2008/24407.Regd.No.CPMG/KA/BGS/267/2012-2014/WPP 18
Licenced to post on 27th and 28th of the month without prepayment at G.P.O-Bangalore

ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಹೋದರಿಯರಿಂದ ರಂಜನೀಯ ಕಛೇರಿ

ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ ವಿ॥ ಲಲಿತ ಹಾಗೂ ವಿ॥ ಹರಿಪ್ರಿಯರವರು ಗಾಯನ ಸಮಾಜದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ್ದು ಶ್ರೋತೃಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತಸ ಮೂಡಿಸಿತ್ತು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಹೋದರಿಯರೆಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ಇವರು ನೂತನ ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ 8–01–2012ರ ಸಂಜೆಯನ್ನು ರಂಜನೀಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಜಿ.ಎನ್.ಬಿ. ರವರ ಹಂಸಧ್ವನಿ ರಾಗದ "ವರ ವಲ್ಲಭ ರಮಣ" ಕೃತಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಪರಿಚಯ ಪಡಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕೇಳಿರದ ಹಾಗೂ ಅಪರೂಪದ ಪಲ್ಲವಿ ಶೇಷ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರ ಕೃತಿ ಆರಭಿ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದು, ಚಿಟ್ಟೆಸ್ವರ ಜೋಡಣೆ ಕೃತಿಯ ಅಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತ್ತು.

ಷಣ್ಮುಖಪ್ರಿಯ ರಾಗದ ಸವಿಸ್ತಾರ ಆಲಾಪನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೆರವಲ್‌ಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃತಿ, ಸ್ವಾತಿ ತಿರುನಾಳರ "ಮಾವವ ಕರುಣಾಯ" ನಂತರದ ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಂಬೋಜಿ ರಾಗಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿರುವ "ಮರಿ ಮರಿ ವಚ್ಚುನ" ಹಾಗೂ ಸಿಂಧು ರಾಮಕ್ರಿಯ ರಾಗದ "ಸುಧಾ ಮಾಧುರ್ಯ" ಚುಟುಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಇಡೀ ಕಛೇರಿಯ ಹೈಲೈಟ್ ರಾಗ, ತಾನ, ಪಲ್ಲವಿಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ "ವರಂ" ಎಂಬ ಅತಿ ಅಪರೂಪದ ಹಾಗೂ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರವಾದ ರಾಗ. ಆಲಾಪನೆ, ತಾನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ ರೀತಿ ಹಾಗೂ ಪಲ್ಲವಿಯ ಸರಾಗದ ಹರಿಯುವಿಕೆಗೆ ಗರಿ ಪ್ರಾಯವಾದದ್ದು ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ ರಾಗ ಮಾಲಿಕೆ. ರಾಗದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ತಾನದ ರುಚಿ ತೋರಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ಕಲೆ ಈ ಸಹೋದರಿಯರ ಕಲಾ ನಿಪುಣತೆ ಹಾಗೂ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಧುರೈ ಟಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್‌ರವರ ಸುಮನ ಸರಂಜನಿ ರಾಗಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ತಿಲ್ಲಾನ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ ಅಣ್ಣಮ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ ಸಹ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ಘಟಾನುಘಟಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿತ್ತು.

ಡಾ॥ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಶ್ರೀಕಾಂತ್‌ರವರ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಪಿಟೀಲು, ಹಿರಿಯರಾದ ವಿ॥ ಎ.ವಿ. ಆನಂದರವರ ಮೃದಂಗ ಹಾಗೂ ವಿ॥ ಓಂಕಾರ್ ರಾವ್‌ರವರ ಘಟ ಪಕ್ಕವಾದ್ಯ ಪ್ರೌಢ ಕಛೇರಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಕಲಾರಸಿಕರ ಮನಸೂರೆಗೊಂಡು ಮೆಲಕು ಹಾಕುವ ಸಂಗೀತ ಸಂಜೆ ಇದಾಗಿತ್ತು.

–ವರದಿ: ವಿ॥ ಕನಕ ಸ್ವಾಮಿ

Published & Edited by **Dr. M.R.V. Prasad** for the Bangalore Gayana Samaja, Sri Krishnarajendra Road, Bangalore- 560004.Ph: 2650 6049. . **e-mail: info@gayanasamaja.org. Website : www.gayanasamaja.org.**
Printed at: Parimala Mudranalaya, 4/1, 'A' cross,Byatarayanapura, Bangalore- 560 026.

DEVATHA SREERAMIAH SETTY AND DEVATHA MUNILAKSHMAMMA ENDOWMENT

Some time in 1907, Devatha Sreeramiah Setty, at the age of 12 years came to Bangalore, from a tiny village near Kolar, along with his brother of 14 years to start a Jewellery business, with minimum resources. By sheer hard work, determination and honesty the young brothers ultimately achieved their goal of being one of the foremost whole-sale jewelers of Karnataka particularly known for their quality and integrity.

The first deed he did as soon as getting some financial stability was to start a free hostel for College Students, in 1947 known as 'Devatha Hostel', along with his brothers. In 1967 he started another free hostel known as 'Vivekananda Vidhyarthi Nilaya' now managed by his sons which is functioning with 25 college students.

Devatha Sreeramiah Setty and his wife Smt. Munilakshmamma, not only gained prosperity, but also respect and honour in the society by their philonthrophy and kindness. Though they have passed away many years ago, there are many, even now , who remember them with respect.

Their three sons Devatha Radhakrishna, Devatha Nagaraj and Devatha Prakash and their grand children are following his path of high ideals.

Now his son Devatha Nagaraj and his wife Smt. Vatsala Nagaraj, following the tradition of his father have donated Rs. 2,00,000/- to the Bangalore Gayana Samaja as an endowment, the proceeds of which are to be utilized to conduct high standard Music Concerts every year. This endowment has come from their trust - Sree Lakshmi Rama Trust.

ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಆರಾಧನೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರು ಸಂತ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಸಮಾಧಿ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ವಿದ್ಯಾ ಸುಂದರಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ದತ್ತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದರ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಈಗಲೂ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತ ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಪಳನಿ, ರೆಮ್ಮಣ್‌ಗುಡಿ, ಆಲತ್ತೂರು ಮತ್ತಿತರರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು

ಜನವರಿ 6, 1847ರಲ್ಲಿ, ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದ ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಅಸ್ತಂಗತರಾದರು. ಅವರ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರವನ್ನು ಸ್ವಂತ ಊರಾದ ತಿರುವಯ್ಯಿರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲಾಯ್ತು. ನಂತರ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಪಂಚಪಕೇಶಯ್ಯನವರು ಸಂತರು ಕಾಲವಾದ ಮೊದಲ ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂತರ ಹಲವಾರು ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅದೇ ದಿನ ದಂದು ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ 1855ರಲ್ಲಿ ಪಂಚಪಕೇಶಯ್ಯನವರು ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ತಿರುವಯ್ಯಿರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ಸವ ಸ್ಥಬ್ದವಾಯ್ತು.

ಇದಾದ ಸುಮಾರು 48 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ 1903ರಲ್ಲಿ ಸಂತರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಉಮ್ಮೈಲಾಪುರಂ ಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಭಾಗವತರು, ತಿರುವಯ್ಯಿರಿಗೆ ಬಂದು ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಸಮಾಧಿಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿದರು. ತದನಂತರ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಸುಗಳಿಂದ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂತರ ಶಿಷ್ಯವೃಂದದ ಸಹೋದರರಾದ ನರಸಿಂಹ ಹಾಗೂ ಪಂಜು ಭಾಗವತರು ವಾರ್ಷಿಕ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ನರಸಿಂಹರವರು ಹರಿಕಥೆ ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಹಲವಾರು ಸಂಗೀತ ದಿಗ್ಗಜರು, ಸಂತರ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳು ಹೊರಬರಲು ನರಸಿಂಹರವರೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗೀತ ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಹೊಸತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು 1904ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಹೋದರರು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಊಂಛವೃತ್ತಿ" ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಿಕ್ಷಾಸಂಗ್ರಹಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ 1910ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಹೋದರರು ಬೇರ್ಪಡುವ ತನಕ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ತದನಂತರ ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಎರಡೂ ಗುಂಪುಗಳು "ಪೆರಿಯ ಕಟ್ಚಿ" ಹಾಗೂ "ಚಿನ್ನ ಕಟ್ಚಿ" ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸತೊಡಗಿದರು.

ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ದೇಶದ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಿರಿಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೂಲ

ಮಂಗಲಂ ವೈದ್ಯನಾಥನ್‌ರವರು ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಮಲೈ ಕೊಟ್ಟೈ ಗೋವಿಂದಸ್ವಾಮಿ ಪಿಳ್ಳೈ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳ ಧ್ಯೇಯ, ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವರವರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದವು. 1912ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸ ಬಹುದಾದ ಕಲಹವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಒಂದು ಗುಂಪು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಸಂತರು ಕಾಲವಾದ ದಿನದಂದು ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸು ತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು ಆ ದಿನದಿಂದ ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಉತ್ಸವ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಯ ಜೊತೆ ಹರಿಕಥೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಹ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕ್ರಮೇಣ ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸ ಲಾಯಿತು. ಆರಾಧನೆಯ ದಿನ, ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಭಿಕ್ಷಾಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಎರಡೂ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳತ್ತು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರಾಧನ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ನಿಷೇದ ಹಾಗೂ ನಾದಸ್ವರ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಮಾದಿ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ನುಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ 1921ರ ವರೆವಿಗೂ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ದೇವದಾಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮರವರ ಆಗಮನ ವಾಗಿ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಸರಿಸುಮಾರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1921ರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಆಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈಕೆಯ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಂಪಿನ ಹಿರಿಯ ಗುಂಪು ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತಿತ್ತು. 1925ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಸಂತರ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಖರ್ಚಿನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ನವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆ ಸಂಭ್ರಮ ವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಮೊದಲು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಸಹಕರಿಸದಿದ್ದನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಮೂರನೇ ಗುಂಪಾಗಿ "ಪೆಣ್ಗಳ್ ಕಟ್ಚಿ" ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವ ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲ ಸಮಯದ ನಂತರ ಈಕೆ ಸಮಾದಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಾಗವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ದರಾದರೂ ಆದಿಪತ್ಯ ವಹಿಸುವ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಡ್ಡಬಂದು ಆರಾಧನಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳು ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶ ನೀಡಿ ಸಮಯ ನಿಗಧಿ ಪಡಿಸಿತು.

ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ 1940ರ ವರೆವಿಗೂ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಎಸ್.ವೈ. ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ, ಅರಿಯಾಕುಡಿ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಮುಸೂರಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರುಗಳು ಮೂರೂ ಗುಂಪು ಗಳನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ "ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಭಾ" ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತದನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೆ ನಾದಸ್ವರ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಹ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವ ದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ತಿರುಚ್ಚಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಹರಿಕೇಶ ನೆಲ್ಲೂರ್ ಮುತ್ತಯ್ಯ ಭಾಗವತರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಪಂಚರತ್ನ ಕೃತಿಗಳ ಗೋಷ್ಠಿಗಾನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು.

ಇಷ್ಟಾದಾಗ್ಯೂ, ಇನ್ನೂ ಸಹ, ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲ ಕೊಳಲುವಾದಕರ ಚೆತುಲಾರ ಅರ್ಪಣೆ ಕಿರಿಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪಲ್ಲಡಂ ಸಂಜೀವ ರಾವ್‌ರವರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರ ಕೊನೆಯ ಅಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಈ ದತ್ತಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. "ವಿದ್ಯಾಸುಂದರಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ದತ್ತಿ" ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಈಗಲೂ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಸಂತರ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕೆಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾವಾದಿಗಳು ಈಗಲೂ ಸಹ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಿರುವಯ್ಯಾರಿನ ಯಾವುದೋ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು, ಕಟ್ಟಾ ಆಚಾರವಾದಿಗಳಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ ಗುಂಪಿನ ಚೆಲ್ಲಂ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರ ಕೈವಾಡ ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಎಲ್ಲಾರಲ್ಲೂ ಇರುವ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಸಂಶನೀಯ.

ಅನುವಾದ : ಎಸ್.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ

ಕೃಪೆ : ದಿ ಹಿಂದೂ

SMT. H. KAMALAMMA & SRI H. RAMACHANDRA RAO MEMORIAL ENDOWMENT

This Endowment is instituted by Sri H.R. Suryanarayana Rao, in memory of his parents Smt. H. Kamalamma & Sri H. Ramachandra Rao.

Smt. Kamalamma belonging to erstwhile Mysore State was born in 1902 in Mahad, erstwhile Bombay province where her father was employed as Engineer at that time. Due to enlightened upbringing even from early age, she acquired many skills including horse riding, public speaking and so on, not considered the domain of "weaker sex" in those days, and displayed extraordinary leadership qualities at that young age.

On the family returning to Mysore, she was married off at the young age of 13 years. The husband Sri H. Ramachandra Rao then aged 23 years, belonged to a very orthodox family of agriculturists. In spite of a contrasting environment and a deep cultural divide, she quickly adjusted herself to the new surroundings and raised a family of six children, providing care and comfort to one and all in the family including the in-laws.

While everything was going well, a terrible and shocking tragedy struck the family when within an interval of 15 days, both the husband and the father -in law perished in an outbreak of plague epidemic, leaving behind a young widow aged 32 years with 6 children to look after, the youngest of whom was only one year old. It was indeed a very gloomy and distressing period for the family.

The grieving and lonely widow rose to the occasion, and with an indomitable will and deep commitment, went about managing the agricultural operations which had then been beset with ancestral debts and problems galore, focusing her efforts on bringing up and educating her children in the best possible tradition, and helping the down trodden in the villages around.

Admiring her courage, commitment, and management abilities, she was unanimously elected as the President of the Village Panchayat and was getting re-elected unanimously every time, the tenure thus lasting for over 35 years.

For all the sacrifices she lovingly made for the children, she had the satisfaction of seeing them attaining excellence in their chosen fields thus proving worthy of all her untiring and unsparing efforts in bringing them up.

At the ripe age fo 83 years, she breathed her last, leaving behind a close knit circle of family and friends as well as a host of beneficiaries with much cherished memories mingled by a deep sense of reverence for her moral stature, admiration for her exemplary leadership and gratitude for her enduring contributions.

"This remarkable flower was not born to blush unseen and waste its sweet fragrance in the desert air of Thomas Gray"

On the Banks of River Cauvery!

By Vidushi Rupa Sridhar.

A vast, fertile delta of river Cauvery... Unexpectedly, an area of fine soft sand on the banks of that magnificent river and here is situated the shrine of *Sadguru Sri Thyagaraja Swami*, the Great Composer of Carnatic Music! A shrine was built by *Bengaluru Nagarathnamma*, who belonged to the lineage of Sri. Thyagaraja Swami's Sishyas. On the day of *Pushya Bahula Panchami*, the day when the Saint attained '*Nirvaana'*, musicians and Music lovers make a bee-line for this auspicious place to pay homage to the Saint Composer. Everyone who has learnt a little Music would like to go and participate in the group singing and be one with the blissful atmosphere of '*Tiruvaiyyaru'*, the birth place of *Sri Thyagaraja Swami.*

The season of *Sadguru Sri Thyagaraja Swami's Pancharathna ghoshti gayana* is here! A happy time of singing them over and over again! One can learn while ardently listening to them, as they are sung with much reverence and fervour. The benefits are many. The *Pancharathnas* are rendered once in *Tiruvaiyyaru*, but here in our home town the *Pancharathnas* are sung in what can be termed as a *'season'*. They go on for almost a couple of months! What can be more rewarding for a student of Music? Just attend these *'Aradhanas'*, well equipped with notations and scripts and make them a learning process! Being aware of the subtle nuances of the raga should be an added benefit.

Here, in Karnataka, the *Pillari geetas* of *Karnataka Sangeetha Pitamaha Sri Purandaradasaru* are sung first as a fitting prelude to the *Pancharathnas* of *Sri Thyagaraja Swami*. 'Fitting' because of the importance *Sri Thyagaraja* himself gives to the geetas. It is said that the saint learnt a lot of *Purandaradasa's Keertanas* from his mother and got inspired to sing and venture into composing.

18th century, which is known as the "*Golden age of carnatic music",* saw a lot of prolific composers composing in a vast variety of ragas. The Musical Trinity *of Sri Thyagaraja Swami, Sri Deekshitar* and *Sri Syama Sastri* gave the Music world gems in the form of compositions and some wonderful ragas to go with them. The three of them were versatile in different areas of composing, hence making it even more enjoyable.

During this era, the skills of composing were measured in terms of the *taana varnas* that were composed. This form of composition required a lot of in-depth understanding of the ragas chosen and also a special way of putting it together. *Sri Thyagaraja Swami's* compositions were just the outpouring of his soul to his Lord *Sri Ramachandra Prabhu*, to whom he was utterly devoted. There was no indication of preconceived song and *sahitya*. *Varnas* were not his line of thought. Maybe this drew a few not so pleasant comments and the disciples of the Saint Composer were hurt to the quick. On coming to know about this, it is said, the great Saint composed the *Pancharathnas* in the format of a *varna*. It doesn't need to be pointed out that these five *kritis* have stood the acid test of time and have occupied the '*Pride of Place'* in the gamut of Carnatic Music. Even the

ragas that have been used to structure these five *Kritis* have come to be called the '*Ghana Ragas'*.

The first of the *Pancharathnas* is '*Jagadaanandakaaraka*' in the raga *'Naata'* (also called Naattai by some) and set to *Aditala*. Scholars have opined that the language of Music is either Sanskrit or Telugu. This *kriti* amply supports this thought. It is said that *Sri Thyagaraja* was born with the *'Divyamsha'* of *Valmiki Muni*. The fluency of the language adorned with *Shabdalankaaras*, its innumerable suggestions of *veda, sastra, upanishad* and *purana, the yamakas, srungara* and other *navarasas* are all as *'madhura'* as '*draksha rasa'*. In these *Pancharathnas,* the *Sadguru* has given pointers to Musicians and scholars about various aspects of Music like *sangeeta lakshana, dasha vidha gamakas, yati, vishrama*, the various *bhaavas* of *anupallavi* and *charanas,* thereby stating that he is a *Utthama Vaggeyakaara*.

'Aadi nata, antya suruti' is an important practice in Music. Fittingly *the naata kriti* is planned as a *Rama Tharakamantra svaroopa* describing the eternal blissful couple of *Sri Ramachandra* and *Janaki,* calling *Rama* as *Rajarajeshwara, Sugunaakara* and beautifully bring out His all-round magnetic personality. It should be noted here that, out of the ten *charanas,* the *mudra* or *ankita* of *Sri Thyagaraja* has been used in more than one *charana,* suggesting that a few may have been added later on.

The second *Pancharathna 'Duduku gala nannu'* is tuned to *Gowla* raga and set to *Aditala*. Sri *Thyagaraja Swami* advocates that each person should identify his own *'DuDuku'* or "*DushTatva*' and undergo *prAyaschitta*. He goes on to list the various *aparAdhas* of a human being and says 'you yourself have to correct it', or else '*ye dorakoduku brochura*?' He sings about the greatness of introspection in this beautiful *kriti.*

The lilting *Aarabhi* raga shapes the third *Pancharathna 'Sadinchene'* and is set to *Aditala.* This is in the form of a *nindaa stuti*. Among all the *avataaras* of *Lord Vishnu*, *Sri Rama* and *Sri Krishna avataaras* are called *ParipoorNa avataaras*. Taking on the form nearest to a human being, wading through the difficulties themselves, both the *avataarapurushas* have shown the ideal path for an ordinary mortal to tread. The '*Leelavibhoothees*' of these two are eye openers for us. Many a great person, even though he is knowledgeable and discerning too, will not accept Gods will or *phala*, but will go through a lot of short lived happiness through deeds which need not be gone through at all. *Sri Krishna Paramaatma* promises *Devaki* and *Vasudeva* that he will be their son, puts them in prison during that time, gets transported to *Nandagokula,* and grows up as their child and so on. Sri *Thyagaraja* wonders how anyone could have enjoyed that '*leela*'. He tells a '*Sadbhakta*' how to go about in life.

The fourth *Pancharathna* is perhaps the best of the five. Set to the most beautiful '*Varali'* raga and a *dvikaLa Aditala*, this is the most misunderstood *kriti* in this group. '*Vishwamohana*' as He is called, is the embodiment of beauty. *Sri Thyagaraja* says that the Lord's attractive *Persona* gets more and more mesmerising as one goes on looking at him through discerning eyes. This is a reflection of *'Sathyam, Shivam, Sundaram'*. The Saint Composer talks about all those great people who had the '*praapti*' of admiring and worshiping the

beauteous Lord from a close proximity, like *Kousalya* who could not shift her eyes from the milk smeared lovely face of *Rama* .Like *Seeta*, *Vibheeshana, Hanumanta* and so many *Punyajeevis*. '*Kana Kana ruchira!'*

The fifth *Pancharatna* may not have been the last to be composed. It is said that this *kriti* 'Yendaro *Mahanubhavulu'* which is in '*Sri'* raga and *aditala* with an unusual *eduppu* was sung in appreciation of *ShaTkaala Govindamaarar's ati viLambita kaala pramaaNa* singing during one of the *Ekaadashi poojas* at the Saints abode. In this *kriti,* the *Sadguru* conveys his respect to all of the *Parama bhagavatha kooTa*. Just like a single person or episode cannot shape history, Music has also been taken through a long journey before it could attain today's glory. Each *Bhagavata* has added his own hue to the canvas and maybe added flavour too! The absolute control over mind, the high level of concentration, the *Bhakti* which should accompany music- everything finds a place in this *kriti* and ultimately it leads one to *'Brahmaananda'*.

ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಅನಾವರಣ

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ–ಎಡದಿಂದ : ಪ್ರೊ. ಮೈಸೂರು ವಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಮುರಳಿ, ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ತ್ರಿಚೂರು ಶಂಕರನ್ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಡಾ. ಪಪ್ಪು ವೇಣುಗೋಪಾಲರಾವ್.

ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಮೈಸೂರು ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಚೆನ್ನೈನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಗೀತ ಸಭೆ 'ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿ'ಯಲ್ಲಿ, ಈಚೆಗೆ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ವೈಣಿಕ ಶಿಖಾಮಣಿ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಸುಂದರ ವರ್ಣಚಿತ್ರವನ್ನು ಹಿರಿಯ ಸಂಗೀತ ವಿಮರ್ಶಕ ಪ್ರೊ. ಮೈಸೂರು ವಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅವರಿಂದ, ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಮುರಳಿ ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು.

ಅಕಾಡೆಮಿಯ 85ನೇ ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನದ ವಿದ್ವತ್ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ತಿರುಚಿ ಶಂಕರನ್ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಡಾ. ಪಪ್ಪು ವೇಣುಗೋಪಾಲರಾವ್ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಎಲ್ಲ ರಚನೆಗಳ ತಮಿಳು ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನೂ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರು (1852–1926) ಜೇಷ್ಠ ವೈಣಿಕ, ದಕ್ಷ ಬೋಧಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರಾಗಿ ಬೆಳಗಿದವರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಶೇಷಣ್ಣನವರು "ಮೈಸೂರು ಬಾನಿ"ಯ ಪ್ರಮುಖ ರೂವಾರಿ ಎಂದೇ ಮಾನಿತರು. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರಿಂದ 'ವೈಣಿಕ ಶಿಖಾಮಣಿ' ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥ ಬಿರುದು ಪಡೆದ ಶೇಷಣ್ಣನವರು ವೀಣೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ESTD: 1955

SRI RAMA LALITHA KALA MANDIRA (Regd)

9th Main Road, Banashankari 2nd Stage, Bangalore 560 070. **www.srlkmandira.org**

Feast of Annual Carnatic Musical & Dance Treat
Big Cultural Extravaganza at Bangalore Gayana Samaja Auditorium, Ph: 26506049

Concert daily from 5.45 p.m. to 9.00 p.m.

This festival is dedicated in memory of Sri V.S. Krishna Iyer, President, Smt. G.V. Ranganayakamma and Dr. G.V. Vijaya Lakshmi, Chief Founders of the Institution who passed away recently.

1-2-2012 Dr. Bombay Jayashri Ramnath - H.N. Bhaskar - Patri Satish Kumar-Anirudh Athreya

2-2-2012 Abhishek Raghuram - Akkarai S. Subbalakshmi - Anantha R. Krishnan-G. Guruprasanna

3-2-2012 T.M. Krishna -Embar S. Kannan,-K. Arun Prakash - B.S. Purushothaman

4-2-2012 Vishakahari(Musical discourse on Meera Bai charithram)
- Padma Shankar - H.S. Sudhindra -Udayaraj Karpoor

5-2-2012 Malladi Brothers (Sriramprasad & Ravikumar)
-Embar S. Kannan - Neyveli R. Narayanan - G.Omkar Rao.

6-2-2012 Dr. R.N. Sreelatha - V.Nalina Mohan - Anoor Anantha Krishna Sharma -V.S. Ramesh

7-2-2012 S. Sowmya with K. Gayatri, Vidya Kalyanaraman, K. Bharat Sundar, Ramakrishnan Murthy will present a concert on "ALLIED RAGAS". -. M. Narmada - Poongulam Subramanian - K.V. Gopala Krishnan

8-2-2012 Padma Shri Dr. Sudha Raghunathan Embar S. Kannan - Skanda Subramanyan -R. Raman

9-2-2012 Mysore M. Nagaraj & Dr. M. Manjunath (violin duet)
- Thiruvarur Bhaktavatsalam - U.N. Giridhar Udupa

10-2-2012 Lakshmi Gopalaswamy - (Bharatanatyam)

11-2-2012 Sanjay Subrahmanian - Nagai Muralidharan - Mannargudi A. Eshwaran-B. Rajashekar

12-2-2012 Ranjani & Gayathri (vocal duet)
- Charumathi Raghuraman - N. Manoj Shiva - G.S. Ramanujam.

04-3-2012 5.00 pm. To commemorate with 1250th programme of Sri Rama Lalitha Kala Mandira and also to commemorate with the 50th 'Punya Smarane' of the Founder Sri G. Vedanta Iyengar, A special memorable function will be held and Padmabhushana Dr. R.K. Srikantan, will be conferred with the title "Sangeetha Vedanta Dhureena" with a cash award of Rs. 1,00,000/- and followed by Dr. R.K. Srikantan's Concert(Vocal support Prof. R.S.Ramakanth) - H.K.Venkataram - Srimushnam V. Rajarao - H.S. Sudhindra.

18-3-2012 Sunday, 10a.m. to 5.p.m. discussion on Carnatic Music appreciation awareness - I at the auditorium of Bangalore Gayana Samaja, K.R. Road, Basavanagudi, Bangalore - 560 004. conducted by Senior Artists Mysore M. Nagaraj, Dr. Mysore Manjunath, H.K. Venkataram, S. Shankar, M.S. Sheela, Dr. T.S. Sathyavathi, Dr. Jayanthi Kumaresh, Dr. K. Varadarangan, G. Rajnarayan, Anoor Anantha Krishna Sharma, U.N. Giridhar Udupa and co-ordinated by H.S. Sudhindra. Concluding remarks by Padma Bhushan Dr. R.K. Srikantan.

ADMISSION IS FREE AND ALL ARE WELCOME

(G.V. Neela)
Chief Founder

G.V. Krishna Prasad
Hon. Secretary